

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Enheten för lagstiftning om allmän
ordning och säkerhet och samhällets
krisberedskap
103 33 Stockholm

Remissyttrande över betänkandet Åtgärder i gränsnära områden, SOU 2021:92

Ert diarienummer Ju2021/04006

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att den aktuella utredningen är väl genomförd och att noggranna överväganden gjorts för de slutsatser som dras i betänkandet. Som konstateras i betänkandet finns också ett behov av de åtgärder som föreslås. Förvaltningsrätten har dock, utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, några synpunkter på betänkandet som bör lyftas.

Allmänna synpunkter

Ett helhetsgrepp bör tas vad gäller gränsöverskridande brottslig verksamhet

Som bl.a. konstaterats av Polismyndigheten kan inte gränsöverskridande brottslig verksamhet bekämpas enbart genom åtgärder i gränsnära områden. Myndigheterna bör ha tillgång till rätt verktyg i hela sin verksamhet. Även om detta inte rymms inom ramarna för utredningens uppdrag bör det i det fortsatta lagstiftningsarbetet övervägas vilka sakliga skäl som finns för att ha en särreglering avseende gränsnära områden. Detta kan illustreras av de relativt omfattande gränsdragningsproblem som utredningen redogör för rörande 2 och 3 §§, s. 560–566.

Lämpligheten av lagstiftningstekniken bör övervägas

Det finns olika tänkbara sätt att införa de föreslagna nya bestämmelserna i befintlig lagstiftning. I förslaget har man valt att samla dessa i ny separat lag. Även om förslaget i denna del är välmotiverat förtjänar det ändå att påpekas att förslaget på utlänningsrättens område leder till att en redan svåröverskådlig lagstiftning görs än mer svåröverskådlig. Utlänningslagstiftningen har under lång tid varit relativt komplex. Som förvaltningsrätten påpekat i tidigare remissvar vore det lämpligt att göra en teknisk översyn av utlänningslagstiftningen i dess helhet i syfte att skapa ett regelverk som är mer lättöverskådligt och lättare att tillämpa. För att inte komplicera tillämpningen av utlänningsrätten bör göras ytterligare överväganden rörande lämpligheten av den separata lag som nu föreslås.

De föreslagna bestämmelserna

Avsnitt 1.1, 2 § Är bestämmelsen tillräcklig tydlig?

Förvaltningsrätten ställer sig frågande till om definitionen av ”gränsnära områden” är tillräckligt tydlig i förhållande till enskildas frihet och integritet såsom den garanteras i regeringsformen. Mot bakgrund av de definitionsproblem i detta avseende som påtalas i betänkandet finns också risk för att tillämpningen av bestämmelsen kan komma att variera. För att främja en enhetlig rättstillämpning och större förutsebarhet för enskilda bör en tydligare definition eftersträvas.

Avsnitt 1.1, 12 § Är bestämmelsen tillräcklig tydlig?

Det framstår som oklart vilken räckvidd bestämmelsen har, dvs vad som avses med att ett ingripande ”direkt” fullföljs. Även om viss motivering ges i betänkandet finns anledning att fortsätta och fördjupa övervägandena i denna del.

Kostnader och konsekvenser för domstolarna

Avsnitt 24.2.1 Förslaget kan även medföra ökade kostnader för Migrationsdomstolarna

Som konstateras i förslaget är det svårt att bedöma vad förslaget medför när det gäller antalet utlänningar som kan komma att tas i förvar. En ökad möjlighet att påträffa och omhänderta ID-handlingar kan antas minska antalet förvarstagna i syfte att utreda identiteten. Det kan även antas förenkla verkställigheten av avlägsnandebeslut.

En utvidgad möjlighet till kontroll av vistelserätten kan samtidigt medföra att det påträffas fler utlänningar utan vistelserätt. En konsekvens av detta kan bli att antalet förvarstagna ökar. Det kan även medföra att utlänningar som haft för avsikt att arbeta i Sverige utan erforderliga tillstånd eller som inte haft för

avsikt att söka asyl gör detta till följd av att de påträffats av svenska myndigheter.

Förvarsmålen är jourmål hos migrationsdomstolarna. Ett utökat antal förvarstagna medför därmed att domstolens resurser genast tas i anspråk vilket innebär ökade kostnader för migrationsdomstolarna. Om antalet asylansökningar ökar medför även det ökade kostnader för migrationsdomstolarna.

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Petter Franke (ordförande) och förvaltningsrättsfiskalen Sara Kazemi. Föredragande har varit rättslige experten Anders Bengtsson.

Petter Franke

Anders Bengtsson